

**1. A feladat történelmi személyiségek kitalált önvallomásai tartalmazza.
Írja az önjellemzések alá a megfelelő személy nevét!
(Minden helyes válasz 1 pont.) 5 pont**

A - Segítettem bátyámnak visszaverni a németek támadását. Uralkodása elején jól megértettük egymást. Ezért nekem adta az ország harmadrészét.

B - Szerettem volna a kereszténységet a korábnál szélesebb körben elterjeszteni. Támogattam I. István egyházszerző intézkedéseit, aki ezért nagyon megkedvelt engem és rám bízta fia nevelését.

C - Férjem halála után támogattam trónra kerülését, az új uralkodó mégis várfogságra ítélte.

D - A Szent Király idején nádori méltóságot viseltem. Szomszédainkkal békében akartam élni, de küldötteimet mindig visszautasították, és összeesküvést szöttek ellenem.

E - Férjemnek segítettem az országunkra törő besenyőket és úzokat Bizánc felé eltéríteni.

2. Alkosson párokat az alábbi történelmi adatokból! Határozza meg a párosítás alapját! (A pár mindkét tagjának helyes meghatározása 1 pont. A párosítás alapjának helyes meghatározása 1 pont.) 10 pont

Freskó, 1093, Pozsony, Somogyvár, Kakaslomnic, Nyitra, Bodajk, Bihar, Várad, Zágráb

Pár	Párosítás alapja

3. Alkosson párokat az alábbi uralkodókból és temetkezési helyekből!

Kösse össze a temetkezési helyet a megfelelő uralkodóval!

(A pár mindkét tagjának megjelölése 1 pont.) **4 pont**

Vác	I. Béla	Székesfehérvár	I. István
	Szekszárd	I. András	Tihany

4. A feladat történelmi személyiségek levélrészleteit tartalmazza.

Ki írta Kinek? Nevezze meg a feladót és a címzettet!

(A feladó és a címzett helyes megnevezése 1-1 pont.) **6 pont**

A - Gyertek, testvérek, segítsetek! A Szent Márton napján megkötött fegyverszünet ellenére unokatestvérünk, a király sereggel rontott ellenem!

Feladó: _____ **Címzett:** _____

B - István országát Szent Péter hatalmába ajánlotta, így Magyarország a római szent egyházé. Én, Péter földi örököse figyelmeztetlek, - habár Te vagy néped törvényes királya - ne vállald tovább a német hűbért!

Feladó: _____ **Címzett:** _____

C - Itt rekedtünk Judittal Moson várában. Sógor, küldj erősítést!

Feladó: _____ **Címzett:** _____

5. Határozza meg az eseménypárok közül a korábbi eseményt! Melyik esemény zajlott le előbb? Húzza alá egy vonallal az elsőként lejátszódó eseményt!

(A helyes esemény aláhúzása 2 pont.) **8 pont**

A - Ménfői csata	Mogyoródi csata
B - Salamon házasságkötése	Salamon bebörtönzése
C - Salamon halála	I. Géza halála
D - Szabolcsi zsinat	I. István szentté avatása

6. Milyen rokonsági kapcsolatban álltak egymással a párba állított személyek?

Írja a személyek után a rokonsági fok megnevezését!

(Minden helyes megnevezés 1 pont.) **4 pont**

A - Taksony-Vazul:.....

B - Taksony-Aba ámuél:.....

C - I. Géza-Euphémia:.....

D - Szár László-Vajk:.....

7. Az alábbi képek egy-egy a korhoz kapcsolódó történelmi jelenségre (esemény, hely, fogalom, tárgy, stb.) utalnak! Nevezze meg az egyes képekhez kapcsolható történelmi jelenséget! (Minden helyes megnevezés 1 pont.) 5 pont

A

B

C

D

E

8. Az alábbi személyek minden sorban egy bizonyos történelmi logika alapján követik egymást! Folytassa a felsorolást! (A felsorolás logikai tartalmát nem kell megnevezni! Minden helyes válaszelem 1 pont.) 5 pont

- A - István, Péter,.....
- B - Géza, László,
- C - Dukasz Mihály, I. Géza,
- D - Levente, Béla,
- E - János, Vata,

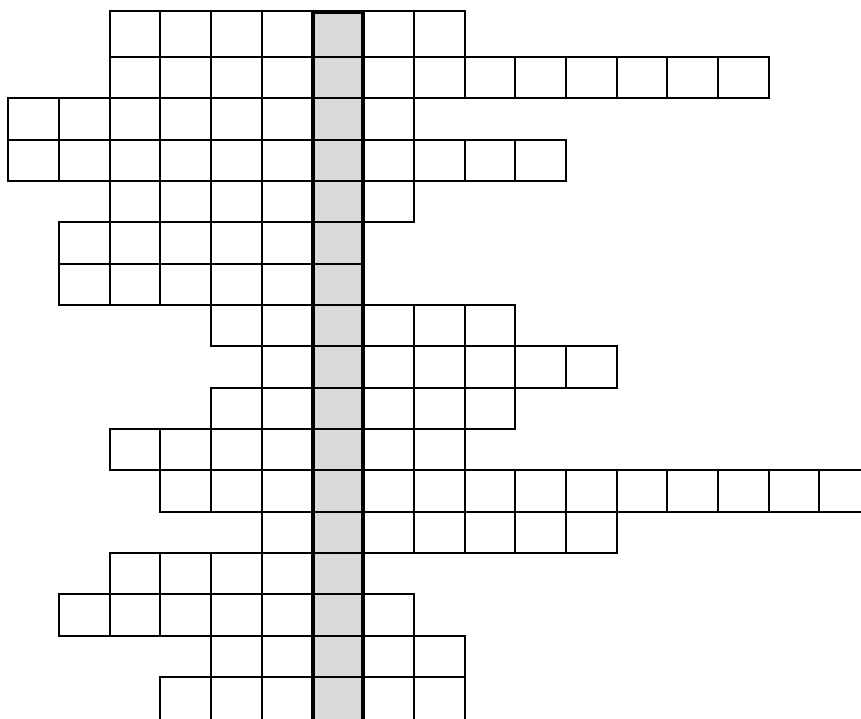
**9. Határozza meg az alábbi állítások igaz (I) vagy hamis (H) voltát!
Írja a megfelelő betűt az állítás után! (Minden helyes válasz 1 pont.) 10 pont**

- A** - I. Géza fia Kálmán és Álmos.
- B** - Szent László megszüntette a dukátus intézményét.
- C** - A XI. században a lopás büntette az előkelők és az egyháziak körében is jelentkezett.
- D** - Szent László törvényében a tolvaj – ha a templomba menekült – mentesült büntetése alól,
ha az egyház szolgájává szegődött.
- E** - István több monostort alapított mint László.
- F** - A XI. század második felében a piactartás királyi felségjog volt.
- G** - Az 1083. évi szentté avatási eljárások első helyszíne Csanád volt.
- H** - László a bihari püspökség központját Váradra helyezteti.
- I** - A kanonokok testületének vezetője a prépost.
- J** - László szembehelyezkedik a cluny reformtörekvésekkel, magát nemcsak világi uralkodónak,
hanem a magyar egyház vezetőjének is tekinti.

**10. A meghatározásoknak megfelelően töltsse ki a keresztretjvényt!
A függőleges keretben található tárgy nevét ne felejtse el megadni! Írja le, mit tud róla! (Minden helyes válaszelem 1 pont. Függőleges fogalom megnevezése 1 pont.)**

A függőleges fogalom meghatározása 2 pont.) 20 pont

1. I. András megkoronázott fia.
2. Az elsőszülött öröklési jogának gyakorlata az Árpád-házi királyoknál.
3. Bazilita barlangkolostor helyszíne a Duna partján.
4. Így nevezik a Szent Korona alsó részét.
5. Szent kenet, a latin egyházi gyakorlatban balzsammal kevert olaj, melyet szertartások során használnak.
6. A hercegség (dukátus) területének felvidéki központja.
7. Német császár, többször összeütközésbe kerülnek vele az István utáni uralkodók (csak keresztnév)
8. Ezt a püspökséget szervezte meg I. András.
9. Híres hős, aki megfúrja az ellenség hajóit.
10. Ebben a német helységben található Gizella királyné sírja.
11. Aranyozott hatalmi jelkép, melyet 1045-ben Péter átad III. Henriknek.
12. Szent királyunk nyugóhelye a Dunántúlon. (Jelenlegi név!)
13. Itt pusztul el a német császár hajóhadának nagy része.
14. Kétszer is trónra kerül Szent István halála után. (Csak keresztnév!)
15. 10 falunként kötelező volt építeni.
16. Híres csata helyszíne 1044-ben.
17. Itt alapít bencés monostort I. András 1055-ben.

A függőleges fogalom meghatározása:

.....

.....

.....

11. A források és saját ismeretei alapján válaszoljon a Szent László törvényeihez kapcsolódó kérdésekre! 23 pont

1. A másodszor nősült áldozó- és szerepapokról

Megparancsoljuk, hogy az olyan áldozó- és szerepapokat, akik másodszor nősültek, és akik özvegyek vagy eltaszított asszonyok férjei, el kell választani (feleségüktől), és vezeklés tartása után rendjükhöz térjenek vissza. És akik nem akarnák e meg nem engedett házasságukat megszüntetni, az egyházi törvények rendelkezéseinek megfelelően hivatalukat veszítsék. Az elvált asszonyokat pedig, parancsoljuk, hogy adják vissza szüleiknek, és mivel nem voltak törvényesen (egybekelve), ha akarnak, szabad legyen nekik férjhez menni.

3. A papoknak adott engedményről

Azoknak a papoknak pedig, kik első és törvényes házasságban élnek, a béke megóvása és a szentlélek egysége miatt, ideiglenesen engedélyt adunk, amíg nekünk ebben az ügyben az apostoli szentatya tanácsot fog adni.

11. Az egyházak látogatásának elmulasztásáról vasár- és ünnepnapokon

a) Ha valaki vasárnapokon vagy a nagyobb ünnepeken nem megy az ő kerületének egyházába, verésekkel javítsák meg.

30. A szabadok tizedjéről

a) A püspökök a szabadoktól szedjenek tizedet.

38. A szentek ünnepeinek tiszteletéről

Hogy ezek az ünnepek megünnepelelndők minden évben: az Úr születése, Szent István első vértanú ünnepe, Szent János evangélista ünnepe, az Aprószentek ünnepe, az Úr körülmetéltetése, Vízkereszt és annak előestéje, Gyertyaszentelő Boldogasszony, húsvétkor négy nap, Szent György vértanú ünnepe, Fülöp és Jakab ünnepe

és ennek előestéje, Szentkereszt megtalálása, az Úr mennybemenetele, Szent István király ünnepe, Bertalan apostol ünnepe, Szűz Mária születése, Szentkereszt felmagasztaltatása, Szent Máté apostol ünnepe,.....

(I. törvénykönyv)

1. Bármely előkelő rokonának lopásáról

a) Mindenekelőtt esküvel elhatároztuk, hogy ha a főembereknek bármilyen rokonát lopás bűnében találják egy tyúk értékén túl, semmiképpen se rejthesse el vagy védhesse meg őt közülük senki.

b) Azt is akarjuk, hogy magát a tolvajt, hacsak nem menekül az egyházba, akasszák fel, és egész vagyona vesszen el. És ha annak az elővigyázatlanágából, aki őt elfogta, az egyházba menekül, vagy a király udvarába vagy valamely püspök lábaihoz, vesztse el az, aki nem vigyázott, részesedését a tolvaj vagyonából. Ha pedig jótálló kezéből menekül el, az akasztófától ugyan szabaduljon meg, azonban ugyanazon jótállóval együtt adják el más országba, és javait a királyi kincstár részére foglalják le.

2. A rabszolga tolvajlásáról

Ha a rabszolga lopás bűnében találtatik, ne válthassa meg orrát fizetiséggel, kivéve ha az egyházba menekül, vagy a király udvarába vagy a püspök lábaihoz, és ha idemenekült, az, aki őrizte, ne részesüljön a tolvaj vagyonából. Ha pedig másodszor is elfogják, akasszák fel.

6. A bíró ítéletéről rabszolgával vagy szabaddal szemben

a) Ha a bíró a rabszolga orrát nem vágja le, vagy a szabadot nem akasztja fel, vesszen el mindene, fiain vagy lányain kívül, s magát a bírót adják el.

b) Ha pedig ártatlant akaszt fel, száztíz penzát fizessen, és a felakasztott személy minden vagyonát adja vissza.

9. Az olyanokról, akiknek családtagja követ el lopást

Ha valaki – ugyanezen törvényünk szerint és az isteni kegyelem rendelkezése folytán – gyermekét vagy rokonát vagy bármely hozzátartozóját kapja rajta lopáson (az ilyen tolvaj) a felakasztástól vagy testének megcsönkítésétől meneküljön meg, azonban, ha a népből való, adják el külföldre. Ha pedig valamely nemest kapnak rajta rokonai ugyanezen bűnben, ne adják el, hanem kényszermunkára adják át.

10. Arról, aki rabszolgáját találja lopásban

Ha pedig valaki saját rabszolgáját találja vétkesnek akár saját, akár mások vagyonának meglopásában, az említett (isteni) sugallat bizonyosságul hívásával, ne mulassza el (a szolgát) orra levágása végett a bírónak átadni.

13. Egyházi személyek lopásáról

Ha egyházi rendű személy libát vagy tyúkot, gyümölcsöt vagy ehhez hasonlót lop, csupán a mester fenyítse meg vesszőzéssel, de amit lopott, adja vissza, ha ezeknél nagyobb dolgot lop, püspöke fokozza le, és a világi bíróságtól nyerjen büntetést.

14. A lopást elkövető szabadról

a) Ha valamely szabad tíz dénár értékűt lop, akasszák fel, ha tíz dénárnál kisebb értékűt lop, a lopott értéket tizenkétszeresen adja vissza, és egy ökröt fizessen.

b) A rabszolga pedig, ha ilyen lopást követ el, adja meg kétszeresen, és orrát vesztse.

c) A szökött rabszolgát, ha valahol lopáson érik, vakítsák meg. És ezért – úgy határoztuk – ne akasszák fel, se nyelvét ne tépjék ki, és ha később ura megtalálja, keresse rajta, ha valamit elveszített.

(II. törvénykönyv)

a) Milyen történelmi célok tették szükségessé Szent László király törvényeinek kiadását?

(Ebben a feladatrészben a magántulajdon védelme nem fogadható el válaszként!)

Nevezzen meg két célt! 4 pont

.....

.....

b) Miért kapott hangsúlyos szerepet a törvényekben a magántulajdon védelme? 4 pont

.....
.....

c) Nevezzen meg két büntetést enyhítő tényezőt! 4 pont

.....
.....

d) Milyen módon próbálta elérni a király, hogy a bűnösöket biztosan megbüntessék? 2 pont

.....
.....

e) Hogyan erősítette meg Szent László az egyház működésének gazdasági alapját! 2 pont

.....
.....

f) Milyen álláspontot foglalt el Szent László a cölibátus kérdésében? 3 pont

.....
.....

**g) A források és saját ismeretei alapján bizonyítsa be, hogy I. László „szent” király volt!
2 pont**

.....
.....
.....

f) Melyek voltak az istentisztelet napjai? 2 pont

.....
.....

Összpontszám: 100/